

Osztályzat	1.	2.	3.	4.	5.
Írásnál	22.—	27.4	24.4	18.9	7.3 %
Számolásnál	9.7	37.6	31.5	17.—	4.2 %

A teljesen azonos feltételek mellett tartott vizsgálat most lényegesen más eredményt adott. A legjobb dolgozatok (1. és 2.) arányszáma előbb 24.2%, most 49.4% a németnél, előbb 14.9% most 47.3% a számolásnál. A meg nem felelő dolgozatok száma előbb 48.6%, most 26.2% a németnél, előbb 61.3%, most 21.2% a számolásnál.

Az eltérés igen feltűnő. Az eltérést csak kis részben lehet annak tulajdonítani, hogy az első vizsgálat az iskolai zárás után 6—7 héttel, míg a második vizsgálat közvetlenül utána történt. A szokatlan környezet, a vizsgálat meg nem szokott formája az első esetben indokol bizonyos külön izgulmat, ami befolyásolhatja az eredményt. Maga a tény azonban annyit mindenesetre igazol, hogy a népiskolai tanuló tudása nagyon is időhöz, helyzethez és környezethez kötött, ami különben a népiskolában minden tanítóváltozásnál is tapasztalható.

Das junge Deutschland.

Szenes Adolf.

LAPSZEMLE.

A *Magyar Pedagógia* 1940. évi 4—5. számában Prohászka Lajos elnöki székfoglalóját olvassuk, amely a Paedagógiai Társaságban hangzott el. Mult évi 5—7. számunkban ismertetett „Nevelés és hagyomány“ című tanulmányával szemben most „*Nevelés és jövő*“ a kitűzött cél. Amilyen értékes és tartalmas volt az előbbi, épen olyan gondolatokban gazdag ez az előadás is. A mult és a jövő áll szemben egymással. A nevelőnek meg kell értenie az ifjúság változott lelkületét, rá kell jönnie, hogy az élet mozgás. Klasszikus hagyományokba és helyes nevelői tapintatra van szükség. Röder Pál „*A tanuló lelki alkata és a szelekció*“ kérdéseiről ír. A szelekció legjelentősebb és legkivánatosabb a középiskolában. Azonban mai rendszere szembeállítja egymással a jó iskolát és a jól szelektáló iskolát. A szelektálás csak akkor volna helyes, ha az a tanuló lelki alkátának ismerete alapján megfelelő pályára való irányítás lenne és nem a mai negatívum. Mitrovics Gyula „*Neveléstudomány és nevelés*“ című rektori megnyitóját közli azután a folyóirat. A „*Szemle*“ rovatban Vavrincez Béla szól „*Az életnevelés és a polgári iskola*“ viszonyáról. Az életnevelésen sokan egyéni élelmességre, vagy hasznosságra gondolnak. Mások sürgetik a polgári iskola reformját. A gyakorlatiasság elve mellett szükség van magasabb célkitűzésekre is. Az életnevelést a tanár munkája, egyéni példaadása teszi lehetővé. A cél eléréséhez szükség van a nevelők közös munkájára.

A folyóirat 1941. évi 1—2. száma közli v. Fraknóy József „*Az érdeklődés jelentősége a nevelő-oktatásban*“ című tanulmányát. Ismerteti nevesebb pedagógusok véleményét az érdeklődés értékéről és megnyilatkozásairól. A

gyakorlatra térve át megállapítja, hogy minden tanítás alappontjául az érdeklődést jelölik meg az utasítások. Érdeklődést azonban csak akkor lehet felkelteni, ha a célkitűzés pontos. A tanulók már meglevő ismereteinek számbavétele, ill. figyelembevételük fokozza az érdeklődést. Ebrentartásához szükséges a helyes szemléltetés. Az állandóan kitett képek osztályokban és folyosókon esőkkentik az érdeklődést. A genetikus módszer, a mozgás (mozgóképek), a való élet és tárgyainak szemlélete nagyobb érdeklődést keltenek. Az alkotó munkakékv felébresztése a legfőbb cél. Ne feledjük azt se, hogy a gyermek sokszor nevelője iránti szeretetből érez valamely munkakör, tantárgy iránt nagyobb érdeklődést. Baránszky Jób László tanulmánya „*Esztétikai szempontok a nevelésben.*“ Egyik magva cikkének a következő mondat: „a tanárnak alapos esztétikai képzettséggel kell rendelkeznie, hogy a művészi értékélményhez hozzásegítse tanítványait, de ezt azután megteheti egyszerűen a helyes szempont megadásával, anélkül hogy esztétizálna.“ Az esztétikai nevelés szempontjából legfontosabbnak látja az irodalomtanítást. Zibolen Endre a *gimnáziumi tanárképzés* főbb hiányait ismerteti, s azután olyan módosításokat javasol, amelyek a képzést nem forgatják ki teljesen mai formájából, mégis javulást hozhatnak. Barankay Lajos a *magyar korai reneszánsz iskolázást* ismerteti. Szász Pálné Martos Nóra ajánlja és ismerteti a *tízperces írásgyakorlatok* kiviteli módját és hasznát a modern nyelvek tanításában. Kemény Ferenc a „*Kitűnőek iskolájának*“ kérdéséről szól. Kitűnőek iskolájához kitűnő tanárokkal bíró kitűnő iskola kell. A kitűnőek jó vezetés mellett bármely iskolában kiválnak. A Zilahi által javasolt bizottsággal való megoldás csak elposványosítaná a dolgot. Terestyéni M. Ferenc „*Régi és új pedagógiáról*“ ír. Szembeállítja a demokratikus szellemű nevelést a mai közösségre irányuló neveléssel. A régi szellemű, közömbös nevelés nem tudott az ifjúság lelkéhez férni. Az új nevelés felkelti a felelősségérzést. Jegcsné Fülöp Sára szükségesnek látja a közép- és középfokú iskolában a „*Nevelőtanár*“ intézményének bevezetését. A szaktanárok elfoglaltsága nagy, soknak nincs meg a szükséges nevelői hajlama. Pedig ők is osztályfőnökök, akiknek a tanuló fejlődését kellene figyelni és irányítani, jellemlapokat készíteni. A nevelőtanárnak külön erre való hajlammal és képesítéssel kellene bírnia. Felsorolja azt is, hogy szaktárgyainak ellátásán kívül mi volna még iskolai dolga. Így az osztályfőnöki órákról ismert kukliprédikációkon kívül heti egy-két nevelési óra tartása minden osztályban, havi egy órában gyakorlati pedagógiai-lélektani óra, környezettanulmány, szülői ház látogatása és a szociális viszonyok megfigyelése, az iskolai egyesületek vezetésében való részvétel, iskolai szociális munkában való részvétel (gyűjtés, diákaptár, stb.), a tanulók iskolán kívüli szereplésének ellenőrzése, a bejáró tanulók ellenőrzése, és még több más. Emellett azt állítja, hogy az iskolafenntartóra nézve nem jelentene semmiféle újabb anyagi megterhelést. Ez lehet igaz. De úgy látjuk, hogy a „nevelőtanár“ annál jobban, embertelenül meg lesz terhelve.